ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 28ης Ιουνίου 2007 *

Στην υπόθεση C-363/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το VAT and Duties Tribunal, London (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Σεπτεμβρίου 2005, στο πλαίσιο της διαδικασίας

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc,

The Association of Investment Trust Companies

κατά

The Commissioners of HM Revenue and Customs,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Klučka, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh και P. Lindh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Δεκεμβρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc, εκπροσωπούμενη από τους K. P. E. Lasok, QC, και M. Angiolini, barrister, κατ' εντολήν του A. Khan, solicitor,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την C. Gibbs και τον R. Hill,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Lyal και την M. Afonso,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 1ης Μαρτίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης

Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49, στο εξής: έκτη οδηγία).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, των JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc (στο εξής: Claverhouse) και The Association of Investment Trust Companies, προσφευγουσών της κύριας δίκης, και, αφετέρου, των Commissioners of HM Revenue and Customs (στο εξής: Commissioners), σχετικά με την άρνηση των τελευταίων να απαλλάξουν από τον φόρο προστιθεμένης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ) τις υπηρεσίες διαχειρίσεως που παρέχονται προς εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου (Investment Trust Company, στο εξής: ITC).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Δυνάμει του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, τα κράτη μέλη απαλλάσσουν, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζουν ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή και απλή εφαρμογή των προβλεπομένων από την οδηγία αυτή απαλλαγών και να αποτρέπεται τυχόν φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή και κατάχρηση:

«τη διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων, όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη·»

4 Η οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ L 375, σ. 3), όπως έχει επανειλημμένως τροποποιηθεί, μεταξύ άλλων με την οδηγία 2001/108/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2002 (ΕΕ L 41, σ. 35), και, πρόσφατα, με την οδηγία 2005/1/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2005 (ΕΕ L 79, σ. 9) (στο εξής: οδηγία ΟΣΕΚΑ), προβλέπει, στο άρθρο 1, τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη υπάγουν στην παρούσα οδηγία τους εδρεύοντες στο έδαφός τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ).

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας και υπό την επιφύλαξη του άρθρου 2, ως ΟΣΕΚΑ νοούνται οι οργανισμοί:

— που μοναδικό σκοπό έχουν να επενδύουν συλλογικά σε κινητές αξίες ή/και σε άλλα ρευστά χρηματοπιστωτικά στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, τα κεφάλαια που συγκεντρώνουν από το κοινό και των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην αρχή της κατανομής των κινδύνων, και

— των οποίων τα μερίδια, μετά από αίτηση των κομιστών, εξαγοράζονται ή εξοφλούνται άμεσα ή έμμεσα, με στοιχεία του ενεργητικού των οργανισμών αυτών. Προς αυτές τις εξαγορές ή εξοφλήσεις εξομοιώνονται οι ενέργειες ενός ΟΣΕΚΑ που στοχεύουν στο να μην αποκλίνει αισθητά η χρηματιστηριακή τιμή των μεριδίων του από την καθαρή αξία του ενεργητικού τους.

3. Οι οργανισμοί αυτοί μπορούν, σύμφωνα με τον νόμο, να λάβουν συμβατική μορφή (αμοιβαία κεφάλαια διαχειριζόμενα από εταιρία διαχείρισης) ή trust (unit trust) ή καταστατική μορφή (εταιρία επενδύσεων).»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας ΟΣΕΚΑ, οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (στο εξής: ΟΣΕΚΑ) κλειστού τύπου δεν θεωρούνται ως οργανισμοί επενδύσεων υπαγόμενοι στην οδηγία αυτή.

6 Η έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας ΟΣΕΚΑ έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι ο συντονισμός των νομοθεσιών των κρατών μελών πρέπει κατ' αρχάς να περιοριστεί στους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων εκτός των "κλειστού" τύπου, οι οποίοι προωθούν την πώληση των μεριδίων τους στο κοινό μέσα στην Κοινότητα και των οποίων μοναδικός σκοπός είναι η επένδυση σε κινητές αξίες (που είναι βασικά κινητές αξίες επισήμως εισηγημένες σε χρηματιστήριο αξιών ή σε παρόμοιες ελεγχόμενες αγορές)· ότι η ρύθμιση των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων στους οποίους δεν εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία θέτει διάφορα προβλήματα τα οποία πρέπει να διευθετηθούν από άλλες διατάξεις και ότι, συνεπώς, οι οργανισμοί αυτοί θα αποτελέσουν αντικείμενο μεταγενέστερου συντονισμού [...].»

Η εθνική νομοθεσία

7 Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας τέθηκε σε εφαρμογή με τον νόμο του 1994 περί του φόρου προστιθεμένης αξίας (Value Added Tax Act 1994, στο εξής: VATA 1994).

8 Τα σημεία 9 και 10 της ομάδας 5 του παραρτήματος 9 του VATA 1994 απαλλάσσουν, αντιστοίχως, από τον ΦΠΑ τη διαχείριση εγκεκριμένων αμοιβαίων κεφαλαίων (authorised unit trust, στο εξής: AUT) και τη διαχείριση του ενεργητικού εταιριών επενδύσεων μεταβαλλομένου κεφαλαίου (ανοικτού τύπου) (open-ended investment company, στο εξής: OEIC).

9 Οι έννοιες του AUT και της OEIC στις οποίες αναφέρεται ο VATA 1994 ορίζονται από τον νόμο του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών (Financial Services and Markets Act 2000), ο οποίος αποτελεί μερική μεταφορά της οδηγίας ΟΣΕΚΑ στην έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου.

10 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι ITC ορίζονται καταρχήν σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 842 του νόμου του 1988 περί του φόρου εισοδήματος και του φόρου εταιριών (Income and Corporation Taxes Act 1988). Το άρθρο αυτό καθορίζει τους όρους τους οποίους πρέπει να πληροί μια εταιρία ώστε, ως ITC, να δικαιούται απαλλαγή από τον φόρο επί των υπεραξιών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Η Claverhouse είναι ITC η οποία, για τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων της, προσφεύγει στις διαχειριστικές υπηρεσίες τρίτου, ήτοι της JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited.

12 Η Claverhouse υπόκειται στον ΦΠΑ για τις υπηρεσίες διαχειρίσεως που της παρέχονται, καθόσον οι Commissioners αρνούνται να θεωρήσουν την παροχή υπηρεσιών διαχειρίσεως προς μια ITC ως παροχή υπηρεσιών απαλλασσόμενη από τον ΦΠΑ. Συνεπώς, η Claverhouse κατέβαλε κατά τη λήξασα στις 31 Δεκεμβρίου 2003 δεκαετία ποσό 2,7 εκατομμυρίων λιρών στερλινών (GBP) ως ΦΠΑ μη δυνάμενο να αναζητηθεί.

13 Στο πλαίσιο αυτό, η Claverhouse και η The Association of Investment Trust Companies, ένωση εκπροσωπούσα ορισμένο αριθμό ΙΤC που δραστηριοποιούνται στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, προσέφυγαν κατά των Commissioners ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

14 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα AUT, που έχουν τη μορφή trust, και οι OEIC, που έχουν καταστατική μορφή, αποτελούν μέσα συλλογικών επενδύσεων, των οποίων ο αριθμός των μεριδίων που βρίσκονται στην κατοχή των επενδυτών ποικίλλει αναλόγως των επενδύσεων. Συγκεκριμένα, τα AUT και οι OEIC αποτελούν επενδύσεις χαρτοφυλακίου μεταβαλλομένου κεφαλαίου (ή συλλογικές επενδύσεις ανοικτού τύπου), οι οποίες υποχρεούνται να εξαγοράζουν τα μερίδιά τους από τους επενδυτές που επιθυμούν να τα πωλήσουν. Αντιθέτως, οι ΙΤC, που έχουν καταστατική μορφή, αποτελούν επενδύσεις σταθερού κεφαλαίου (ή συλλογικές επενδύσεις κλειστού τύπου). Οι ΙΤC αποτελούν μέσα συλλογικών επενδύσεων, τα οποία συστήνονται υπό μορφή ανωνύμων εταιριών εισηγμένων στο χρηματιστήριο αξιών. Ο επενδυτής που επιθυμεί να θέσει τέρμα στη συμμετοχή του στον τελευταίο αυτό τύπο συλλογικών επενδύσεων πωλεί τα μερίδιά του κατά κανόνα σε αγορά παραγώγων όπως το χρηματιστήριο αξιών, όπου η τιμή κανονίζεται με διαπραγμάτευση αναλόγως της προσφοράς και της ζητήσεως στην αγορά.

15 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, αντίθετα προς τα AUT και τις OEIC, οι ΙΤC δεν υπόκεινται σε έγκριση από τη Financial Services Authority (ελεγκτική αρχή των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών) δυνάμει του νόμου του 2000 περί των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών. Ωστόσο, όπως όλες οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρίες, οι ΙΤC υπόκεινται στις ρυθμίσεις της Financial Services Authority υπό την ιδιότητά της ως Listing Authority (αρμόδιας εποπτικής αρχής των χρηματιστηριακών αγορών).

16 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί, εξάλλου, ότι η διαχείριση των AUT και των OEIC πρέπει να ανατίθεται σε εξωτερικό διαχειριστή, ενώ οι ΙΤC διαθέτουν διοικητικό συμβούλιο ικανό να διαχειρίζεται τις επενδύσεις. Ωστόσο, το 90 % των ΙΤC αναθέτουν τη διαχείριση των επενδύσεων σε εξωτερικούς διαχειριστές κεφαλαίων.

17 Τέλος, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΟΕΙC, των οποίων το κεφάλαιο είναι μεταβαλλόμενο και οι οποίες αποτελούν οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων υπό την έννοια της οδηγίας ΟΣΕΚΑ και υποχρεούνται να προσφεύγουν στις υπηρεσίες τρίτου για τη διαχείριση των κεφαλαίων τους, απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ για τις υπηρεσίες που τους παρέχονται από τον εξωτερικό διαχειριστή, ενώ οι εταιρίες επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι ITC δεν απαλλάσσονται.

18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το VAT and Duties Tribunal, London, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Καλύπτει η φράση "αμοιβαία κεφάλαια" του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας τους οργανισμούς επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι ITC;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, η φράση του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6 [της έκτης οδηγίας] "όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη":

α) επιτρέπει στα κράτη μέλη να ορίσουν ότι ορισμένα "αμοιβαία κεφάλαια" εντός της δικαιοδοσίας τους εμπίπτουν στην απαλλαγή των υπηρεσιών διαχειρίσεως ενώ άλλα αποκλείονται από την απαλλαγή, ή

β) σημαίνει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προσδιορίσουν τους οργανισμούς εντός της δικαιοδοσίας τους που εμπίπτουν στον ορισμό των "αμοιβαίων κεφαλαίων" και να χορηγήσουν απαλλαγή σε όλους αυτούς τους οργανισμούς;

3) Αν οι απάντηση στο δεύτερο ερώτημα είναι ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ποια "αμοιβαία κεφάλαια" εμπίπτουν στην απαλλαγή, τότε κατά ποιο τρόπο οι αρχές της φορολογικής ουδετερότητας της ίσης μεταχειρίσεως και της αποτροπής της στρέβλωσης του ανταγωνισμού επηρεάζουν την άσκηση αυτής της διακριτικής ευχέρειας;

4) Έχει το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, άμεσο αποτέλεσμα;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

19 Κατά πάγια νομολογία, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 13 της έκτης οδηγίας απαλλαγές αποτελούν αυτοτελείς έννοιες του κοινοτικού δικαίου που πρέπει να έχουν κοινοτικό ορισμό με σκοπό την αποφυγή αποκλίσεων κατά την εφαρμογή του συστήματος του ΦΠΑ από το ένα κράτος στο άλλο (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 3ης Μαρτίου 2005, C-428/02, Fonden Marselisborg Lystbådehavn, Συλλογή 2005, σ. I-1527, σκέψη 27· της 26ης Μαΐου 2005, C-498/03, Kingscrest Associates και Montecello, Συλλογή 2005, σ. I-4427, σκέψη 22· της 1ης Δεκεμβρίου 2005, C-394/04 και C-395/04, Υγεία, Συλλογή 2005, σ. I-10373, σκέψη 15· της 4ης Μαΐου 2006, C-169/04, Abbey National, Συλλογή 2006, σ. I-4027, σκέψη 38, και της 14ης Δεκεμβρίου 2006, C-401/05, VDP Dental Laboratory, Συλλογή 2006, σ. I-12121, σκέψη 26).

20 Ωστόσο, ο κοινοτικό νομοθέτης μπορεί να αναθέσει στα κράτη μέλη το έργο του καθορισμού ορισμένων όρων της φοροαπαλλαγής (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 28ης Μαρτίου 1996, C-468/93, Gemeente Emmen, Συλλογή 1996, σ. I-1721, σκέψη 25, και προμνησθείσα απόφαση Abbey National, σκέψη 39).

21 Στην περίπτωση αυτή, στα κράτη μέλη εναπόκειται να ορίσουν τις επίμαχες έννοιες βάσει του εσωτερικού τους δικαίου (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 27ης Απριλίου 2006, C-443/04 και C-444/04, Solleveld και van den Hout-van Eijnsbergen, Συλλογή 2006, σ. I-3617, σκέψη 29), τηρώντας τους όρους της φοροαπαλλαγής τους οποίους χρησιμοποίησε ο κοινοτικός νομοθέτης.

22 Εξάλλου, από τη νομολογία περί ΦΠΑ προκύπτει ότι, όταν τα κράτη μέλη καλούνται να καθορίσουν τους όρους μιας φοροαπαλλαγής, δεν μπορούν να θίξουν τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει η έκτη οδηγία ούτε να παραβιάσουν τις γενικές αρχές επί των οποίων στηρίζεται η οδηγία αυτή, ιδίως την αρχή της φορολογικής ουδετερότητας (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσα απόφαση Gemeente Emmen, σκέψη 25, και απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2006, C-246/04, Turn- und Sportunion Waldburg, Συλλογή 2006, σ. I-589, σκέψη 31).

Επί του πρώτου ερωτήματος

23 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων» του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας καλύπτει τις συλλογικές επενδύσεις σταθερού κεφαλαίου όπως οι ITC.

24 Αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποστηρίζουν ότι ο όρος «αμοιβαία κεφάλαια» καλύπτει και τις συλλογικές επενδύσεις σταθερού κεφαλαίου όπως οι ITC.

25 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας δεν περιέχει ορισμό της έννοιας των «αμοιβαίων κεφαλαίων».

26 Με τη σκέψη 53 της προμνησθείσας αποφάσεως Abbey National, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας αφορά τα αμοιβαία κεφάλαια ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής. Κατά συνέπεια, στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως εμπίπτουν τόσο οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που έχουν συμβατική μορφή ή μορφή trust όσο και αυτοί που έχουν καταστατική μορφή.

27 Κατά συνέπεια, αν η νομική μορφή δεν είναι καθοριστική για την εφαρμογή της εννοίας των «αμοιβαίων κεφαλαίων» κατά το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, απομένει να εξεταστεί κατά πόσον ασκεί συναφώς επιρροή η λειτουργική τους μορφή.

28 Δεν προκύπτει ούτε από το γράμμα ούτε από το όλο πλαίσιο του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας ότι πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να επιτρέψει στα κράτη μέλη, όταν αυτά καθορίζουν τους όρους της φοροαπαλλαγής, να καθιερώνουν διαφορές αναλόγως της λειτουργικής μορφής που υιοθετούν οι συλλογικές επενδύσεις.

29 Μια ερμηνεία του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας σύμφωνα με την οποία απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ η διαχείριση συλλογικών επενδύσεων μεταβαλλομένου κεφαλαίου και όχι η διαχείριση συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου θα αντέκειτο στην αρχή της φορολογικής ουδετερότητας, επί της οποίας, μεταξύ άλλων, εδράζεται το κοινό σύστημα ΦΠΑ που καθιερώνει η έκτη οδηγία και η οποία απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση, όσον αφορά την είσπραξη του ΦΠΑ, επιχειρηματιών που διενεργούν τις ίδιες πράξεις (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-382/02, Cimber Air, Συλλογή 2004, σ. I-8379, σκέψεις 23 και 24, και της 8ης Δεκεμβρίου 2005, C-280/04, Jyske Finans, Συλλογή 2005, σ. I-10683, σκέψη 39, καθώς και προμνησθείσα απόφαση Abbey National, σκέψη 56).

30 Πράγματι, όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 21 των προτάσεών της, οι συλλογικές επενδύσεις σταθερού κεφαλαίου δεν παρουσιάζουν καμία κρίσιμη διαφορά που να εμποδίζει, εκ πρώτης όψεως, να καταταγούν μεταξύ των αμοιβαίων κεφαλαίων στα οποία αναφέρεται το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας, όπως και οι συλλογικές επενδύσεις μεταβαλλομένου κεφαλαίου.

31 Αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από το Ηνωμένο Βασίλειο, η παραπομπή στις διατάξεις της οδηγίας ΟΣΕΚΑ δεν μπορεί να χρησιμεύσει προς συναγωγή περιοριστικής ερμηνείας της κατά το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας εννοίας των «αμοιβαίων κεφαλαίων».

32 Από τις αιτιολογικές σκέψεις και τους όρους της οδηγίας ΟΣΕΚΑ προκύπτει μεν ότι σκοπός της οδηγίας αυτής είναι ο συντονισμός των εθνικών νομοθεσιών περί οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, ωστόσο, όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 22 των προτάσεών της, κατά τον χρόνο εκδόσεως της έκτης οδηγίας, η κοινοτική ορολογία στον τομέα των αμοιβαίων κεφαλαίων δεν ήταν ακόμα εναρμονισμένη, καθόσον η οδηγία ΟΣΕΚΑ, που περιλαμβάνει στο άρθρο 1, παράγραφος 3, κοινοτικό ορισμό των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εκδόθηκε μόλις το 1985 (βλ. προμνησθείσα απόφαση Abbey National, σκέψη 55).

33 Εξάλλου, αν το κείμενο του άρθρου 1, παράγραφος 3, της οδηγίας ΟΣΕΚΑ σε ορισμένες γλώσσες, όπως, μεταξύ άλλων, στην ισπανική, τη γαλλική, την ιταλική και την πορτογαλική, όταν αναφέρεται στους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων που έχουν συμβατική μορφή, χρησιμοποιεί την έκφραση «αμοιβαία κεφάλαια», όπως αυτή εμφανίζεται στο άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, για να περιγράψει τις συμβατικές συλλογικές επενδύσεις μεταβαλλομένου κεφαλαίου σε αντιδιαστολή προς τις συλλογικές επενδύσεις που έχουν μορφή trust ή καταστατική μορφή, αυτό δεν συμβαίνει σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, μεταξύ άλλων στην αγγλική, δανική και γερμανική γλώσσα (βλ. προμνησθείσα απόφαση Abbey National, σκέψη 55).

34 Τέλος, δεν μπορεί να προβληθεί το ότι η εναρμόνιση την οποία επέφερε η οδηγία ΟΣΕΚΑ δεν καλύπτει τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου δεν αποκλείστηκαν οριστικά από το πεδίο εφαρμογής των μέτρων συντονισμού που προβλέπει η οδηγία αυτή. Πράγματι, από την έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας προκύπτει ότι οι οργανισμοί αυτοί εξαιρέθηκαν απλώς προσωρινά από τον συντονισμό μέσω της οδηγίας αυτής. Έτσι, δεν αποκλείεται να υπάρξει αργότερα εναρμόνιση των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου.

35 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι οι εταιρίες επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι ΙΤC, οι οποίες προσφεύγουν σε υπηρεσίες διαχειρίσεως παρεχόμενες από τρίτον, μπορούν να εμπίπτουν στην κατά το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων».

36 Η ερμηνεία αυτή ουδόλως θίγεται από το γεγονός ότι οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου δεν υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες εξωτερικού διαχειριστή, αλλά μπορούν να επιλέξουν την αυτοδιαχείριση. Πράγματι, το γεγονός ότι οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι ΙΤC έχουν, αντίθετα προς τις ΟΕΙC, δυνατότητα αυτοδιαχειρίσεως και όχι υποχρέωση χρησιμοποιήσεως των υπηρεσιών εξωτερικού διαχειριστή δεν ασκεί καμία επιρροή στην κατάσταση μιας ΙΤC η οποία αποφασίζει να προσφύγει στις υπηρεσίες εξωτερικού διαχειριστή. Στο μέτρο που επιλέγει να προσφύγει στις υπηρεσίες εξωτερικού διαχειριστή, μια τέτοια εταιρία συλλογικών επενδύσεων βρίσκεται αντικειμενικά στην ίδια κατάσταση με έναν οργανισμό συλλογικών επενδύσεων μεταβαλλομένου κεφαλαίου, όπως μια ΟΕΙC, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να κάνει χρήση των υπηρεσιών εξωτερικού διαχειριστή.

37 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας έχει την έννοια ότι ο όρος «αμοιβαία κεφάλαια» που περιλαμβάνει η διάταξη αυτή καλύπτει και τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι ΙΤC.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

38 Με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, ποια είναι η έννοια της φράσεως «όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη» του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας.

39 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης και η Επιτροπή θεωρούν ότι στα κράτη μέλη επιτρέπεται μόνον να καθορίσουν, μεταξύ των εντός της επικράτειάς τους συλλογικών επενδύσεων, εκείνες που ανταποκρίνονται στον ορισμό των «αμοιβαίων κεφαλαίων». Κατά την Επιτροπή, εφόσον μια συλλογική επένδυση έχει χαρακτηριστεί ως αμοιβαίο κεφάλαιο, πρέπει να μπορεί να τύχει της απαλλαγής από τον ΦΠΑ την οποία προβλέπει το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας. Η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών δεν εκτείνεται, ως εκ τούτου, και στο αν θα εφαρμοστεί ή όχι το καθεστώς του ΦΠΑ. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο καθορισμός των συλλογικών επενδύσεων πρέπει να γίνεται βάσει των διατάξεων της οδηγίας ΟΣΕΚΑ.

40 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει, από την πλευρά της, ότι μια ευρεία ερμηνεία της κατά το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας εννοίας των «αμοιβαίων κεφαλαίων» πρέπει αναγκαστικά να συνδυάζεται με μια ερμηνεία της φράσεως «όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη» σύμφωνα με την οποία στα κράτη μέλη αναγνωρίζεται ευρεία διακριτική ευχέρεια προς επιλογή των συλλογικών επενδύσεων που πρέπει να τύχουν της φοροαπαλλαγής.

41 Πρέπει εξαρχής να παρατηρηθεί ότι το γεγονός ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν την έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων» ουδόλως τους επιτρέπει να επιλέξουν ορισμένες εντός της επικράτειάς τους συλλογικές επενδύσεις για να τους χορηγήσουν φοροαπαλλαγή και να αποκλείσουν άλλες συλλογικές επενδύσεις από τη φοροαπαλλαγή αυτή. Πράγματι, από τη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ο όρος «αμοιβαία κεφάλαια» πρέπει να αποτελεί τη βάση της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται στα κράτη μέλη.

42 Όμως, η ερμηνεία σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στα κράτη μέλη να επιλέγουν τις συλλογικές επενδύσεις που τυγχάνουν φοροαπαλλαγής και να αποκλείουν άλλες συνεπάγεται άρνηση αυτού τούτου του όρου «αμοιβαία κεφάλαια» του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, σκοπός των οποίων είναι η αποφυγή αποκλίσεων κατά την εφαρμογή του συστήματος του ΦΠΑ στις επενδύσεις αυτές.

43 Συνεπώς, το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας απονέμει στα κράτη μέλη μόνον την εξουσία να καθορίζουν, στο εσωτερικό τους δίκαιο, τις συλλογικές επενδύσεις που ανταποκρίνονται στην έννοια των αμοιβαίων κεφαλαίων. Η εξουσία αυτή πρέπει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, να ασκείται στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει η έκτη οδηγία και τηρουμένης της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας επί της οποίας εδράζεται το κοινό σύστημα ΦΠΑ.

44 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια της διακριτικής ευχέρειας την οποία έχει δώσει στα κράτη μέλη το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας όταν ένα υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο ζητεί να αναγνωριστούν οι παρεχόμενες σ' αυτό υπηρεσίες διαχειρίσεως ως υπηρεσίες εμπίπτουσες στη διαχείριση αμοιβαίου κεφαλαίου ώστε να τύχουν της απαλλαγής από τον ΦΠΑ την οποία προβλέπει η διάταξη αυτή.

45 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί, αφενός, ότι σκοπός της απαλλαγής των πράξεων που συνδέονται με τη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, την οποία προβλέπει το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, είναι, μεταξύ άλλων, να διευκολύνει τους επενδυτές να επενδύουν σε τίτλους μέσω οργανισμών επενδύσεων, εξαιρώντας το σχετικό κόστος από τον ΦΠΑ. Πράγματι, η διάταξη αυτή σκοπεί να διασφαλίσει ότι το κοινό σύστημα ΦΠΑ είναι φορολογικώς ουδέτερο ως προς την επιλογή μεταξύ της άμεσης επενδύσεως σε τίτλους και της επενδύσεως που πραγματοποιείται μέσω οργανισμών συλλογικών επενδύσεων (προμνησθείσα απόφαση Abbey National, σκέψη 62).

46 Αφετέρου, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας επί της οποίας εδράζεται το κοινό σύστημα ΦΠΑ απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση, όσον αφορά την είσπραξη του ΦΠΑ, επιχειρηματιών που διενεργούν τις ίδιες πράξεις. Όμως, η αρχή αυτή δεν απαιτεί να πρόκειται για πανομοιότυπες πράξεις. Πράγματι, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η αρχή αυτή δεν επιτρέπει διαφορετική μεταχείριση, εξ απόψεως ΦΠΑ, παρόμοιων παροχών υπηρεσιών, οι οποίες κατά συνέπεια ανταγωνίζονται οι μεν τις δε (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 23ης Οκτωβρίου 2003, C-109/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2003, σ. I-12691, σκέψη 20· της 17ης Φεβρουαρίου 2005, C-453/02 και C-462/02, Linneweber και Ακριτίδης, Συλλογή 2005, σ. I-1131, σκέψη 24· προμνησθείσα απόφαση Kingscrest Associates και Montecello, σκέψη 54· απόφαση της 8ης Ιουνίου 2006, C-106/05, L.u.

p., Συλλογή 2006, σ. I-5123, σκέψη 32· προμνησθείσες αποφάσεις Turn- und Sportunion Waldburg, σκέψη 33, καθώς και Solleveld και van den Hout-van Eijnsbergen, σκέψη 39).

47 Η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας εμπεριέχει την αρχή της εξαλείψεως των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού οι οποίες προκύπτουν από διαφορετική από πλευράς ΦΠΑ μεταχείριση (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 3ης Μαΐου 2001, C-481/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-3369, σκέψη 22). Ως εκ τούτου, στρέβλωση υφίσταται οσάκις διαπιστώνεται ότι παροχές υπηρεσιών είναι ανταγωνιστικές μεταξύ τους και δεν τυγχάνουν ίσης μεταχειρίσεως εξ απόψεως ΦΠΑ (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2001, C-404/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-2667, σκέψεις 45 έως 47). Συναφώς, είναι αδιάφορο το κατά πόσον η δημιουργούμενη στρέβλωση είναι σημαντική.

48 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι κάθε εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως η οποία αποκλείει τη διαχείριση συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου από τη φοροαπαλλαγή που προβλέπει το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας αντίκειται στον σκοπό της διατάξεως αυτής και στην αρχή της φορολογικής ουδετερότητας, στο μέτρο που οι συλλογικές αυτές επενδύσεις σταθερού κεφαλαίου συνίστανται σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων οι οποίοι παρέχουν στους επενδυτές τη δυνατότητα να πραγματοποιούν τοποθετήσεις σε τίτλους και στον βαθμό που οι εν λόγω συλλογικές επενδύσεις βρίσκονται σε κατάσταση ανταγωνισμού με επενδύσεις που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ.

49 Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει κατά πόσον η εφαρμογή της επίδικης εθνικής ρυθμίσεως είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας και με την αρχή της φορολογικής ουδετερότητας, με γνώμονα τις ενδείξεις που περιέχονται στην παρούσα απόφαση.

50 Συναφώς, είναι δυνατόν να παρασχεθούν στο αιτούν δικαστήριο ορισμένες συμπληρωματικές ενδείξεις βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που γνωστοποίησε στο Δικαστήριο. Έτσι, διαπιστώθηκε ότι, εν πάση περιπτώσει, η διαχείριση των AUT και OEIC, που αποτελούν οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων όπως αυτοί

ορίζονται στην οδηγία ΟΣΕΚΑ, τυγχάνει απαλλαγής από τον ΦΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Καίτοι, προς το παρόν, οι ITC δεν αποτελούν οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων κατά την έννοια της οδηγίας ΟΣΕΚΑ, οι AUT, OEIC και ITC, όπως παρατηρεί το αιτούν δικαστήριο, αποτελούν τρεις μορφές συλλογικής επενδύσεως με κατανομή του κινδύνου. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι οι ITC, όπως και τα AUT και οι OEIC, έχουν ως στόχο την επένδυση σε τίτλους μέσω οργανισμού συλλογικών επενδύσεων, παρέχοντας σε ιδιώτες επενδυτές τη δυνατότητα να επενδύουν σε ευρύ χαρτοφυλάκιο και να μειώνουν έτσι τον κίνδυνο της χρηματιστηριακής αγοράς.

51 Συνεπώς, από τις διαπιστώσεις που τέθηκαν υπόψη του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η διαχείριση των ITC εντάσσεται στον σκοπό της έκτης οδηγίας και ότι οι ITC αποτελούν συλλογικές επενδύσεις παρόμοιες με τα AUT και τις OEIC που εμπίπτουν στην έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων». Υπό τις συνθήκες αυτές, ο επιλεγείς αποκλεισμός των ITC από τη φοροαπαλλαγή την οποία προβλέπει το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας δεν φαίνεται δικαιολογημένος από πλευράς του σκοπού της διατάξεως αυτής και της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας.

52 Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το ζήτημα κατά πόσον η ερμηνεία αυτή έχει ως αποτέλεσμα να καλύπτει η προβλεπόμενη από το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας φοροαπαλλαγή και άλλες συλλογικές επενδύσεις πέραν των επιδίκων στην κύρια δίκη δεν αποτελεί αντικείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο.

53 Πρέπει να προστεθεί ότι ο χαρακτηρισμός των επενδύσεων αυτών, κατά το εθνικό δίκαιο, ως «αμοιβαίων κεφαλαίων» δεν αρκεί ώστε να δικαιολογείται κοινοτική φοροαπαλλαγή τους όπως η επίδικη στην κύρια δίκη. Πρέπει επιπλέον να πρόκειται για επενδύσεις που εμπίπτουν στην έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων» του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας και να μπορούν να απαλλαγούν από τον φόρο βάσει του σκοπού της οδηγίας αυτής και της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας.

54 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια προς καθορισμό των εντός της επικράτειάς τους επενδύσεων που εμπίπτουν στην έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων» προς τον σκοπό της φοροαπαλλαγής που προβλέπει η διάταξη αυτή. Ωστόσο, κατά την άσκηση της εξουσίας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει η εν λόγω οδηγία και ο οποίος συνίσταται στο να διευκολύνει τους επενδυτές να επενδύουν σε τίτλους μέσω οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εξασφαλίζοντας παράλληλα την εφαρμογή της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας εξ απόψεως εισπράξεως του ΦΠΑ για τη διαχείριση συλλογικών επενδύσεων που βρίσκονται σε σχέση ανταγωνισμού προς άλλες συλλογικές επενδύσεις, όπως αυτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΟΣΕΚΑ.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

55 Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας έχει άμεσο αποτέλεσμα.

56 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης θεωρούν ότι δικαιούνται να επικαλεστούν τη διάταξη αυτή. Το γεγονός απλώς και μόνον ότι η διάταξη αυτή φαίνεται να αφήνει στα κράτη μέλη κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τον ορισμό που δίνουν στα αμοιβαία κεφάλαια δεν εμποδίζει τη δυνατότητα επικλήσεως της διατάξεως αυτής οσάκις τα εθνικά μέτρα που τη θέτουν σε εφαρμογή υπερβαίνουν τα όρια αυτού του περιθωρίου εκτιμήσεως ως αντιβαίνοντα στην αρχή της φορολογικής ουδετερότητας και/ή στον σκοπό που επιδιώκεται με τη φοροαπαλλαγή που προβλέπει η εν λόγω διάταξη. Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη αυτή και προσθέτει ότι είναι δυνατή η απευθείας επίκληση του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, στο μέτρο που τα όρια της διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών είναι σαφή, ακριβή και επαρκώς ανεπιφύλακτα.

57 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, αντιθέτως, θεωρεί ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα καθόσον απαιτεί περαιτέρω μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη από τα κράτη μέλη.

58 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι διατάξεις μιας οδηγίας φαίνονται, από απόψεως περιεχομένου, ανεπιφύλακτες και επαρκώς σαφείς, μπορεί να γίνει επίκλησή τους, ελλείψει εμπροθέσμως ληφθέντων μέτρων εφαρμογής, έναντι κάθε εθνικής διατάξεως μη σύμφωνης προς την οδηγία, ή ακόμη κατά το μέτρο που μπορούν να προσδιορίσουν δικαιώματα που οι ιδιώτες δύνανται να προβάλλουν έναντι του κράτους (βλ. αποφάσεις της 19ης Ιανουαρίου 1982, 8/81, Becker, Συλλογή 1982, σ. 53, σκέψη 25· της 10ης Σεπτεμβρίου 2002, C-141/00, Kügler, Συλλογή 2002, σ. I-6833, σκέψη 51, και της 20ής Μαΐου 2003, C-465/00, C-138/01 και C-139/01, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-4989, σκέψη 98, καθώς και προμνησθείσα απόφαση Linneweber και Ακριτίδης, σκέψη 33).

59 Όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας, παρατηρείται ότι το άρθρο αυτό αναφέρει κατά τρόπον επαρκώς ακριβή και ανεπιφύλακτο ότι η διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων πρέπει να απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.

60 Το γεγονός ότι η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει την ύπαρξη διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών δεν είναι ικανό να θέσει εν αμφιβόλω την ερμηνεία αυτή αν, σύμφωνα με αντικειμενικές ενδείξεις, η επίδικη παροχή υπηρεσιών ανταποκρίνεται στα κριτήρια αυτής της φοροαπαλλαγής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-45/01, Dornier, Συλλογή 2003, σ. I-12911, σκέψη 81).

61 Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας παρέχει στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια, διευκρινίζοντας ότι είναι αρμόδια για τον ορισμό των αμοιβαίων κεφαλαίων, δεν εμποδίζει τους ενδιαφερομένους να επικαλούνται απευθείας τη διάταξη αυτή (βλ., κατ' αναλογία,

προμνησθείσα απόφαση Dornier, σκέψη 81), οσάκις ένα κράτος μέλος, που κάνει χρήση αυτής της διακριτικής ευχέρειας, έχει θεσπίσει εθνικά μέτρα μη σύμφωνα με την οδηγία αυτή (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσα απόφαση Linneweber και Ακριτίδης, σκέψεις 36 και 37).

62 Συνεπώς, στο τέταρτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας έχει άμεσο αποτέλεσμα, υπό την έννοια ότι ένα υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο μπορεί να το επικαλεστεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου για να εμποδίσει την εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως ασυμβίβαστης με τη διάταξη αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική

βάση, έχει την έννοια ότι ο όρος «αμοιβαία κεφάλαια» που περιλαμβάνει η διάταξη αυτή καλύπτει και τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σταθερού κεφαλαίου όπως οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου (Investment Trust Companies).

2) **Το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας 77/388 έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια προς καθορισμό των εντός της επικράτειάς τους επενδύσεων που εμπίπτουν στην έννοια των «αμοιβαίων κεφαλαίων» προς τον σκοπό της φοροαπαλλαγής που προβλέπει η διάταξη αυτή. Ωστόσο, κατά την άσκηση της ευχέρειας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει η εν λόγω οδηγία και ο οποίος συνίσταται στο να διευκολύνει τους επενδυτές να επενδύουν σε τίτλους μέσω οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εξασφαλίζοντας παράλληλα την εφαρμογή της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας εξ απόψεως εισπράξεως του ΦΠΑ για τη διαχείριση συλλογικών επενδύσεων που βρίσκονται σε σχέση ανταγωνισμού προς άλλες συλλογικές επενδύσεις, όπως αυτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2005/1/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2005.**

3) **Το άρθρο 13, Β, στοιχείο δ΄, σημείο 6, της έκτης οδηγίας 77/388 έχει άμεσο αποτέλεσμα, υπό την έννοια ότι ένα υποκείμενο στον φόρο πρόσωπο μπορεί να το επικαλεστεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου για να εμποδίσει την εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως ασυμβίβαστης με τη διάταξη αυτή.**

(υπογραφές)